

Pappor i föräldrastödsprogram intervjuade

Pappa kom hem är en satsning på föräldraskapsstöd för utrikesfödda män som finansierats av statsbidrag genom Länsstyrelsen Kronoberg. I sin masteruppsats vid Linnéuniversitetet intervjuade Jimmy Fungmark deltagande pappor om upplevelsen och behovet av föräldraskapsstöd i det nya hemlandet. Resultatet var både väntat och oväntat.

I masteruppsatsen "Egenmakt och jämställdhet i föräldraskapsstöd för utrikesfödda pappor" djupintervjuar Jimmy Fungmark tre pappor som deltagit i ett föräldrastödsprogram under 2018–2019. Ämnet valde han efter att ha fått förfrågan från en docent om han ville vara med och utvärdera ett föräldrastödsprogram.

-Jag blev intresserad när jag insåg att många kommuner nu erbjuder föräldrastödsprogram som riktar sig specifikt till utrikesfödda. Att ta reda på om de uppnår sina syften och mål kändes både relevant och spännande.

Uppsatsens syfte var att undersöka hur deltagare i föräldrastödsprogrammet upplever och förstår sitt deltagande i programmet i relation till föräldraskapsstödet bakgrundsdokument. Frågeställningen i uppsatsen handlade bland annat om varför papporna deltagit i föräldrastödsprogrammet och hur papporna upplevde sitt deltagande.

Oenighet bland forskarna förvånade

På frågan om Jimmy var överraskad av resultatet blir svaret både ja och nej.

- Att papporna upplevde att de blivit stärka i sitt föräldraskap hade jag nog väntat mig. Det som förvånade mig var oenigheten inom forskningslitteraturen. Ett läger menar att det finns behov av kunskap i målgruppen om hur det fungerar kulturellt i det nya hemlandet, ett annat läger belyser faran med att konstruera kulturella skillnader som personerna behöver åtgärda för att kunna efterlikna det svenska samhället.

- Det är en svår balansgång, men det var tydligt att papporna som jag intervjuade upplevde ett behov av kunskap utan att de uppfattade upplägget som diskriminerande, säger Jimmy.

Att delta i föräldrastödsprogrammet ansåg papporna var viktigt för att förebygga problem, både i samhället och i hemmet. Deltagarna härrörde problemen till det faktum att de fått börja om i Sverige, med ett bristande socialt nätverk eller bristande kunskap om det svenska samhället.

Alla tre deltagarna menade att det är skillnader i föräldraskap mellan Sverige och Syrien, vilket till stor del beror på att pappor har en annan roll i Sverige gentemot än i Syrien. I Syrien förväntades de arbeta från tidig morgon till sen kväll för att kunna försörja familjen. I Sverige har de fått mer tid för sina barn.

Oro över att pekats ut som dåliga föräldrar

Något som Jimmy tycker är viktigt att belysa är den oro som verkar finns över att delta i föräldrastödsprogram då det kan ses som ett erkännande av att ha problem i sitt föräldraskap. Papporna i intervjuerna berättade att det bland utrikesfödda föräldrar kan finnas en oro för att föräldrastödsprogram är till för att kontrollera deltagarna, eller att deltagande kan leda till att föräldrarnas barn tas ifrån dem.

- Det är en problematisk oro, särskilt om föräldrastödsprogram ges som obligatoriska etableringsinsatser i form av villkor för ekonomisk ersättning. I praktiken kan det innebära att individer anser sig tvingade att delta i en insats där

de riskerar att kontrolleras och i förlängningen bli av med sina barn. Därför är det viktigt att få ut information om vad föräldrastödsprogrammet innebär, och att det inte erbjuds för att personerna är dåliga föräldrar.

Ett sätt är att pappor som själva deltagit kan sprida sina goda erfarenheter vidare. I ett tidigt skede av projektet fanns också en tanke om att rekrytera framtida ledare från deltagarna, vilket visade sig vara svårt att genomföra i praktiken.

Behov av kvantitativ undersökning

Den största utmaningen som Jimmy hade med uppsatsen var att få tag på deltagare, bland annat för att det gått en tid sedan föräldrastödsprogrammet senast genomfördes. Intentionen att intervjua sju-åtta personer fick sänkas, vilket påverkade resultatet. Förutom fler djupintervjuer menar Jimmy att det skulle vara intressant att gå vidare med en kvantitativ undersökning.

-I förlängningen kan det vara värdefullt att veta hur många som slutför programmet och varför en del väljer att hoppa av, säger Jimmy som i sitt nuvarande arbete som socialsekreterare i Högsby kommun kommer i kontakt med liknande föräldrastödsprogram.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har genom statsbidrag, så kallade §37a-medel, finansierat stora delar av de olika insatserna inom ramen för Pappa kom hem. Insatsen har genomförts i olika etapper under flera år.

Anette Hohner

Utdrag ur intervjuerna

”Människor behöver känna att de behöver kursen. Inte för att de är dåliga pappor, utan för att vi är i ett nytt samhälle, i ett nytt system. Vi måste förstå samhället mycket bättre. Och dela erfarenheter, hur vi kan leva med våra barn.”

”Kursen har hjälpt mig en hel del. Visst att det har blivit mer tid för mig med min son här, men den här tiden kräver också att jag förstår min son. Det är inte bara att jag har tid.

”Men nu när jag kom till Sverige så får jag börja om från början igen. Jag har tappat språket, jag känner mig dum. Jag blev instängd i mig själv, jag slutade prata. Ibland funderar man, hur kan man reagera med barn i ett nytt land. Eftersom det är ny situation. Därför tror jag att den här kursen är mycket viktig. I Syrien finns det en annan kultur, ibland andra regler. Ibland andra uppgifter till man och kvinna. Här (i Sverige) måste jag anpassa mig. Och återbygga relationen med mina barn. I kursen förstod jag att det viktigaste är att ge barn, inte pengar, utan tid. I Syrien förstod jag att min huvuduppgift är att arbeta från 6 på morgonen till kanske 10 på kvällen. Det är mycket tid. Och samhället trycker på mig att jag som ensam ska betala allt.”

”Ja det stämmer, isolering eller utanförskap för barnen har ökat här i Sverige faktiskt jämfört med Syrien. I Syrien var det en helt annan social situation. Det är mycket starkare när det gäller sociala relationer jämfört med Sverige när vi kom hit. Till exempel har jag fått bostad i ett litet samhälle nära sjön, det är ingen där. Det är stor skillnad faktiskt. (Intervju 3).

”Du vet att vi kom som flyktingar till ett nytt land, ny kultur... alltså ett nytt sätt att uppfostra barn, vi vet inte allting om samhället, så vi behöver lära oss massor inom detta, för att minska och förebygga problem, både i hemmet och i samhället. Det behövs, och det är inte bara specifikt för araber, det är för alla, även afghaner och så vidare, alla identiteter.”

”Då (i Syrien) förstod jag att, jag gör mitt bästa när jag arbetar lång tid för att vi ska kunna ha en stor lägenhet och en fin bil. Men det påverkar negativt på tiden, om jag vill sitta med mina barn. Och prata och leka med dem. Nu förstår jag att, det viktigaste är att sitta och leka med dem. Att ge dem tid. Det är det viktigaste som jag förstod i kursen.... En pappa kan inte ändra sig när han bara pratar, han måste göra någonting också. Han måste ge tid, han måste visa intresse för sina barn. ”